DOMSTOLENS DOM
av den 31 mars 1982*

I mål 75/81

har Cour de cassation i Belgien till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i det mål som pågår vid den nationella domstolen mellan

Joseph Henri Thomas Blesgen, hotellägare, rue Mont 1, Bevercé, tilltalad, biträdd av advokaten Jean Materne, Liège, kassationsklagande som överklagat en dom av den 4 november 1980 av Cour d'appel i Liège, brottmålsavdelningen,

och

Belgiska staten, genom dess finansminister, rue de la Loi 14, Bryssel, åtal väckt av tulldirektören för provinserna Liège och Luxemburg, rue Louvrex 43, Liège, företrädd av advokaten vid Cour de cassation, Antoine De Bruyn.

Begäran avser tolkningen av artiklarna 30 och 36 i EEG-fördraget jämfört med den nationella belgiska lagen om förbud mot förvaring och förtäring av alkoholhaltiga drycker med en alkoholhalt överstigande 22 % i alla offentliga lokaler och angränsande bostadsrum.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden J. Mertens de Wilmars, avdelningsordförandena G. Bosco, A. Touffait och O. Due samt domarna P. Pescatore, Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe, T. Koopmans, U. Everling, A. Chloros och F. Grévisse,

generaladvokat: G. Reischl,
justitiesekreterare: P. Heim,

* Rättegångsspråk: franska.

meddelar följande

dom

DOMSKÄL

1 Genom dom av den 18 mars 1981, som inkom till domstolen den 7 april 1981, har Cour de cassation i Belgien i enlighet med artikel 177 i EEG-fördraget ställt två frågor om tolkningen av artiklarna 30 och 36 i EEG-fördraget för att kunna avgöra om vissa bestämmelser i den belgiska lagen av den 29 augusti 1919 om försäljning och förtäring av alkohol är förenliga med gemenskapsrätten.

2 Dessa frågor har uppkommit inom ramen för ett brottmålsförfarande som de belgiska myndigheterna har inlett mot en restaurangägare som åtalats för att i strid med artiklarna 1, 2 och 14 i nämnda lag ha förvarat och sålt alkoholhaltiga drycker med en alkoholhalt överstigande 22 % vid 15° C i sin restaurang.

3 Både vid Cour de cassation och i sina yttranden till domstolen har den tilltalade gjort gällande att även om bestämmelserna i artiklarna 1 och 2 i lagen av den 29 augusti 1919 gäller utan åtskillnad för både inhemska och importerade produkter, så utgör de åtgärder med motsvarande verkan som kvantitativa importrestriktioner för alkoholhaltiga drycker och är förbjudna enligt artikel 30 i EEG-fördraget. Den tilltalade har vidare anfört att dessa åtgärder inte är berättigade till följd av något av skälen i artikel 36 i fördraget, särskilt inte intresset att skydda människors liv och hälsa, eftersom det i detta hänseende inte finns något säkerställt och aktuellt behov av dem som kan erkännas inom hela gemenskapen.

4 Eftersom Cour de cassation i Belgien har funnit att målet väcker frågor om tolkningen av gemenskapsrätten har den hänskjutit följande frågor till domstolen för förhandsavgörande:

"1. Skall begreppet 'åtgärder med motsvarande verkan som kvantitativa importrestriktioner' i artikel 30 i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen tolkas så, att det förbud som fastställs i den bestämmelsen omfattar följande åtgärder:

a) Lagstiftningsåtgärder som förbjuder förtäring, försäljning eller servering, även kostnadsfri, av alkoholhaltiga drycker (dvs.

drycker med en alkoholhalt överstigande 22 % vid en temperatur på 15° C) avsedda att drickas på stället i offentliga lokaler, särskilt utskänkningsställen, hotell, restauranger, nöjeslokaler, affärer, försäljningsstånd, båtar, tåg, spårvagnar, stationer, verkstäder eller arbetsplatser samt på allmän väg, även om ett sådant förbud gäller utan åtskillnad både för inhemska och importerade produkter och inte har till syfte att skydda inhemsk produktion?

b) Lagstiftningsåtgärder som förbjuder personer som säljer drycker avsedda att drickas på stället att förvara alkoholhaltiga drycker (enligt definitionen ovan) såväl i de lokaler dit gästerna har tillträde som i andra delar av verksamhetslokalerna eller i angränsande bostadsrum, även om ett sådant förbud gäller utan åtskillnad både för inhemska och importerade produkter och inte har till syfte att skydda inhemsk produktion?

2. Om den första frågan besvaras jakande, skall då begreppet förbud eller restriktioner 'som grundas på intresset att skydda människors... hälsa och liv' i artikel 36 i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen tolkas så, att åtgärder som de som beskrivs i fråga 1 a och b kan eller skall anses berättigade till följd av ovan nämnda skäl?"

Den första frågan

5 Den första frågan går ut på om begreppet åtgärder med motsvarande verkan som kvantitativa restriktioner i artikel 30 i EEG-fördraget även omfattar förbud mot förtäring, gratis eller mot betalning (fråga 1 a) och mot förvaring (fråga 1 b) av alkoholhaltiga drycker med en alkoholhalt överstigande 22 % i offentliga lokaler, i andra delar av verksamhetslokalerna samt i angränsande bostadsrum, även om ett sådant förbud gäller utan åtskillnad både för inhemska och importerade produkter och inte har till syfte att skydda inhemsk produktion.

6 Enligt den belgiska regeringen omfattas den ifrågavarande lagen inte av förbudet i artikel 30 i EEG-fördraget eftersom den, då det inte föreligger någon diskriminering mellan importerade och inhemska produkter, inte begränsar handeln inom gemenskapen. Lagen av den 29 augusti 1919 har ett

allmänt syfte och utgör ett led i kampen mot alkoholmissbruket. Regeringen har anfört att förbudet mot förvaring och förtäring på stället av vissa alkoholhaltiga dryckesvaror i offentliga lokaler syftar till att bekämpa alkoholmissbruket och dess utbredning och särskilt skydda ungdomen mot dess såväl för de enskilda som för samhället skadliga verkningar. Lagen utgör således ett berättigat val av en socialpolitik som ligger i linje med fördragets allmänna mål. Eftersom det inte föreligger några gemenskapsregler inom detta område kan det i vissa fall vara berättigat att vidta nationella åtgärder för att uppfylla tvingande krav som under alla omständigheter har företräde framför kraven om fri rörlighet för varor.

7 Enligt artikel 30 i EEG-fördraget skall kvantitativa importrestriktioner och åtgärder med motsvarande verkan vara förbjudna i handeln mellan medlemsstaterna. Av detta följer att nationella bestämmelser som direkt eller indirekt, faktiskt eller potentiellt, kan begränsa handeln inom gemenskapen skall anses som åtgärder med motsvarande verkan som kvantitativa restriktioner. Som domstolen redan har fastställt i sin dom av den 10 juli 1980 i målet 152/78 Kommissionen mot Frankrike (Rec. 1980, s. 2299) kan en lag om saluföring av produkter, även om denna inte direkt rör import, beroende på omständigheterna påverka möjligheterna för import av varor från andra medlemsstater och således omfattas av förbudet i artikel 30 i fördraget.

8 Enligt artikel 3 i kommissionens direktiv 70/50 av den 22 december 1969 om avskaffande av åtgärder med motsvarande verkan som kvantitativa importrestriktioner som inte omfattas av andra bestämmelser antagna i enlighet med EEG-fördraget (EGT nr L 13, 19.1.1970, s. 29, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå) omfattar förbudet i artikel 30 i fördraget dessutom nationella bestämmelser om saluföringen av produkter, även om de gäller utan åtskillnad både för inhemska och importerade varor, om dessa åtgärder verkar mera begränsande på den fria rörligheten för varor än handelsregleringar vanligen gör.

9 Detta är dock inte fallet med en lagbestämmelse som endast rör försäljning för förtäring på stället av drycker med hög alkoholhalt i offentliga lokaler, och inte avser andra former av saluföring av de ifrågavarande dryckerna. Det skall dessutom påpekas att restriktionerna för försäljning av de ifrågavarande alkoholhaltiga dryckerna inte gör någon som helst åtskillnad som grundas på varornas slag eller varifrån de kommer. En sådan lagstiftningsåtgärd har därför i själva verket inget samband med importen av varorna, och kan följaktligen inte utgöra ett hinder för handeln mellan medlemsstaterna.

10 Samma överväganden gäller också förbudet mot förvaring av de omtvistade dryckerna i lokaler som gränsar till de offentliga verksamhetslokalerna. I den mån den bestämmelsen kompletterar förbudet mot förtäring av de ifrågavarande dryckerna på stället kan den inte begränsa importen av varor med ursprung i de övriga medlemsstaterna.

11 Svaret på den första frågan blir alltså följande. Begreppet "åtgärder med motsvarande verkan som kvantitativa importrestriktioner" i artikel 30 i EEG-fördraget skall tolkas så, att detta förbud inte omfattar en nationell åtgärd som utan åtskillnad gäller för både inhemska och importerade produkter och som förbjuder förtäring, försäljning eller servering, även kostnadsfri, i offentliga lokaler av alkoholhaltiga drycker med en viss alkoholhalt avsedda att drickas på stället, samt förvaring av sådana drycker i såväl de lokaler som gästerna har tillträde till som i andra delar av verksamhetslokalerna eller i angränsande bostadsrum, i den mån detta sistnämnda förbud kompletterar förbudet mot förtäring på stället.

Den andra frågan

12 Eftersom den andra frågan endast har ställts för det fall den första frågan besvaras jakande behöver den inte besvaras.

Rättegångskostnader

13 De kostnader som har förorsakats Belgiens, Frankrikes och Förenade kungarikets regeringar samt Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

följande dom:

Begreppet "åtgärder med motsvarande verkan som kvantitativa importrestriktioner" i artikel 30 i EEG-fördraget skall tolkas så, att detta förbud inte omfattar en nationell bestämmelse som utan åtskillnad gäller för både inhemska och importerade produkter, och som förbjuder förtäring, försäljning eller servering, även kostnadsfri, i offentliga lokaler av alkoholhaltiga drycker med en viss alkoholhalt avsedda att drickas på stället, samt förvaring av sådana drycker i såväl de lokaler som gästerna ha tillträde till som i andra delar av verksamhetslokalerna eller i angränsande bostadsrum, om detta sistnämnda förbud kompletterar förbudet mot förtäring på stället.

Mertens de Wilmars Bosco Touffait

Due Pescatore Mackenzie Stuart O'Keeffe

Koopmans Everling Chloros Grévisse

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 31 mars 1982.

På justitiesekreterarens vägnar
J.A. Pompe
Biträdande justitiesekreterare

J. Mertens de Wilmars
Ordförande